

A magyaregregyi lajtamészkefeltárások sztratigrafiai viszonyairól

IFJ. NOSZKY JENŐ

A Magyaregregy környéki lajtamészke-komplexumban igen változatos a rétegsor. A durva, sokszor több tonnás hőmpölytartalmú, durva, kavicsos konglomerátumtól a finomszemű, glaukonittartalmú meszes márgákon át a finomszemű meszes sárga homokkőig a legkülönbözőbb kőzetfajták tartoznak bele. Legjellemzőbb azonban a legtöbbre az, hogy összetételükben sok a szerves állati héjrészekből keletkezett törmelékanyag, ami a hozzákeveredett hordalék és hullámverés által létrehozott, feldolgozott parti kőzetanyag mennyiségétől függően hozza létre a nagy változatosságú rétegesoport eltérő-fajtáit. Ennek megfelelően a bennük található állattársaság is rendkívül nagy eltéréseket mutat.

A nyugodtabb s a hullámveréstől mentes helyeken keletkezett márgás üledékekben találjuk itt az előbbi közleményben feldolgozott Echinoida társaságot.

Szörényi dolgozatában előforduló fajok nagyrészt a Magyaregregy községtől K.-re fekvő, úgynevezett Csigadűlőben a gerincút közelében lévő szőlő frissen bevágott meszvepartjából zöld tufa és az azt fedő laza bryozoumos márgából kerültek elő. Ezek a rétegek az ott mintegy 90 m vastagságot elérő lajtamészkeösszet alsóbb részét alkotják. Itt főleg zöld tufában elég nagy egyedszámmal fordulnak el az *Echinidák*.

A Ligettetőre vezető kocsitűt és az attól Ny-ra lévő szőlőben feltárt laza fehéresszürke bryozoumos márgából már jóval kevesebb tüskebőrűt gyűjthettünk. E rétegsor helyzetileg előbbinek a folytatása és szintén a lajtamészke alsó részébe esik. A Magyaregregytől Ny-ra, Vaszar felé húzódó Leánykői árok K-i oldalvölgyrendszere főágából, laza fehéressárga meszmárgás rétegből került elő a legnagyobb fajszámú fauna-társaság.

Hasonló rétegből való ennek az árokrendszernek É—K-i főoldalágából az *Arbacina monilis* Desm. faj.

A *Hypsoclypus subpentagonalis* Gregory-faj az előbbi oldalárokrendszer szétágazása előtt a főágban feltárt kvarcos, tufás márgából került elő.

A *Hypsoclypus egregyensis* n. sp. a Leánykői ároknak a Nagyerdőhegy háromszögelési pontja felé vívő ágában, zöldesfehér, finomszemű márgából került elő, nagytermetű duplatek-

nős *Ostreák* társaságában. Itt a közeli vető miatt a réteg helyzetét nem lehetett a rétegsorban rögzíteni.

A schlierszerű szürke tufás agyagból, szintén a Leánykő-árokából, *Schizaster*-fajok kerültek elő. többnyire erősen deformálódva és kőbelek formájában, úgy hogy közelebbi meghatározásuk nem volt lehetséges.

A Mecsekjánosi-Öreghegy kőfejtőjéből előkerült *Echinoiampas laurillardii* a lajtamészköcsoport alsó részében előbukkanó pados, kemény bryozoumos mészkőpadból való.

A lajtamészköcsoport a leánykői árokrendszerben jóval nagyobb vastagságú, s sokkal változatosabb, mint a Csiga és környéki előbukkanásokban. Rétegvastagságban a durvakavicsos padok s lecsék többször is ismétlődnek s néhol hosszú szakaszokban teljesen kőületmentesek is. A sok apróbb, nagyobb vető miatt e sorozat látszólagos vastagsága annyira nagyra adódna (300—400 m), hogy azt nem lehet a többi előfordulással összhangba hozni.

„Az elmúlt esztendő folyamán a termelőszövetkezeti csoportok uttörő munkája megmutatta a szövetkezeti termelés fölényét és ezzel rést ütött a régi előítéleteken.“

Rákosi